

**Constatări rezultate în urma inspecțiilor de calitate
desfășurate de CMCCCP în primul semestru al anului 2022 și
recomandări pentru auditori cu privire la principalele obligațiile stipulate în legislația
în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului**

**A. Constatări rezultate în urma inspecțiilor de calitate desfășurate de CMCCCP în
primul semestru al anului 2022**

I. Aria de cuprindere a inspecțiilor de calitate

În exercitarea atribuțiilor prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/1999, cu modificările și completările ulterioare, Compartimentul de Monitorizare, Control, Competență și Cercetare Profesională (CMCCCP) a efectuat, în primul semestru al anului 2022, inspecții de asigurare a calității activității desfășurate de auditorii financiari, persoane fizice și firme de audit, membrii ai Camerei.

Principalele reglementări specifice aplicate cu ocazia acestor inspecții au fost:

- Hotărârea nr. 65/2020 pentru aprobarea Normelor privind efectuarea inspecțiilor pentru asigurarea calității activității de audit financiar, altul decât cel statutar, și a altor activități desfășurate de auditorii financiari .

- Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare.

În primul semestru al anului 2022, au fost cuprinse în inspecțiile de calitate, misiunile de audit financiar, altele decât cele statutare și alte activități și servicii profesionale desfășurate de către un număr de 81 de auditori financiari, din care 30 (37%) sunt auditori persoane fizice și 51 (63%) auditori persoane juridice, având localitățile de reședință în București și în județele Argeș, Brașov, Brăila, Buzău, Dâmbovița, Dolj, Giurgiu, Ilfov, Mures, Olt Prahova și Sibiu.

Pentru primul semestru al anului 2022 planificarea inspecțiilor s-a efectuat ținând cont de criteriile prevăzute în Normele privind efectuarea inspecțiilor, care prevăd **selectarea auditorilor pe baza unei abordări mixte ciclu-risc**, astfel încât **fiecare membru al Camerei** care a declarat misiuni derulate în calitate de auditor financiar **să fie verificat cel puțin o dată la șase ani**, iar **în cazul în care se identifică anumiți factori de risc asociați activității anumitor auditori financiari** (spre exemplu un calificativ slab la o inspecție anterioară), aceștia au fost incluși în programele de inspecție trimestriale. Numărul de inspecții a fost mai mare decât anul precedent ca urmare a ridicărilor restricțiilor din cadrul prevederilor legale privind măsurile de combatere a noului Coronavirus.

Ca urmare a inspecțiilor efectuate în primul semestru al anului 2022, s-a constatat un **grad mediu de respectare al obiectivelor selectate** din Procedurile de efectuare a inspecțiilor pentru asigurarea calității activității de audit financiar, altul decât cel statutar, și a altor activități desfășurate de auditorii financiari aprobate prin Hotărârea Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România nr. 65/2020.

Unul dintre obiectivele importante ale revizuirilor de calitate desfășurate de CMCCCP îl reprezintă **verificarea respectării legislației CAFR în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului**, și, începând cu anul 2017, pe lângă obiectivele de control verificate de inspectorii CMCCCP în acest domeniu, se verifică, printr-un chestionar stabilit împreună cu reprezentanții ONPCSB, în urma unei serii de întâlniri tehnice, gradul de îndeplinire a obligațiilor principale prevăzute în legislația în domeniu în sarcina auditorilor financiari, în calitate de entități raportoare, conform legii.

II. Constatările și rezultatele inspecțiilor de calitate efectuate în primul semestru al anului 2022, ca urmare a verificării respectării de către auditorii financiari inspecțai a legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului

Ca urmare a derulării inspecțiilor de calitate în primul semestru al anului 2022, cu privire la respectarea de către membrii CAFR a prevederilor din Legea 129/2019, CMCCCP a constatat existența unor neconformități cu prevederile legale, dintre acestea menționăm situațiile în care o parte dintre auditorii financiari inspecțai:

- nu au asigurat instruirea angajaților cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, prin programe de instruire;
- nu au documentat clasificarea clienților în funcție de risc.
- nu au aplicat măsurile care se impun, în funcție de riscurile asociate fiecărui client, respectiv măsuri standard, măsuri simplificate sau măsuri spulimentare.
- nu au aplicat politicile și procedurile de cunoaștere a clienților pentru identificarea beneficiarului real pentru fiecare client
- nu au verificat existența vreunei sancțiuni internaționale aplicată acționarilor clientului, pe site-ul ONPCSB, în mod special în cazul persoanelor juridice ai căror acționari sunt cetățeni străini
- nu au specificat în politicile și procedurile privind prevenirea și combaterea spălării banilor faptul că informațiile privind măsurile de identificare a clientului se vor păstra pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, începând cu data când se încheie relația cu clientul.

B. Recomandări pentru auditori cu privire la principalele obligații stipulate în legislația în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului

Pentru a veni în sprijinul auditorilor financiari și pentru a preveni situațiile în care pe parcursul inspecțiilor se descoperă anumite deficiențe cu privire la gradul de îndeplinire a obligațiilor prevăzute în legislație, vă prezentăm mai jos, principalele obligații de care auditorii financiari trebuie să țină cont, în desfășurarea activității lor, în calitate de entități raportoare, conform **Legii nr. 129 din 11 iulie 2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative și Ordinului nr. 37/2021 privind aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 129/2019.**

1. **Auditorii financiari – prevederi legislative prin care sunt identificați ca entități raportoare**

În Monitorul Oficial nr. 589 din 18 iulie 2019 a fost publicată **Legea nr. 129 din 11 iulie 2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative**, iar în Monitorul Oficial nr. 240 din 09 martie 2021 a fost publicat **Ordinul nr. 37/2021 privind aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 129/2019** pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, pentru entitățile raportoare supravegheate și controlate de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Art. 5 alin (1) din Legea nr. 129/2019 prevede că **intră sub incidența prezentei legi și auditorii financiari ca entități raportoare.**

2. **Obligațiile auditorilor financiari de raportare către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor („ONPCSB”)**

Auditorii, în calitate de entități raportoare, au obligația de a raporta ONPCSB:

(a) **tranzacțiile suspecte** (conform art.6 alin.1 din Lege)

(b) **tranzacțiile cu sume în numerar, în lei sau în valută a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro** indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele. (conform art.7 alin.1 din Lege).

Auditorii financiari au obligația de a transmite raportul privind operațiunile cu numerar menționate mai sus, **indiferent de justificările economice sau de documentele/ evidențele în baza cărora a fost realizată/înregistrată tranzacția.**

Pe site-ul ONPCSB sunt publicate formulare cu privire la raportarea tranzacțiilor suspecte, precum și a tranzacțiilor în numerar și se pot transmite în format electronic după obținerea contului și parolei de la ONPCSB, la adresa: <http://www.onpcsb.ro/rapoarte-online-onpcsb/formate>.

Menționăm faptul că **obligația de raportare către Oficiu a tranzacțiilor cu sume în numerar**, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, **efectuate de către clienții auditorilor financiari revine clienților înșiși și nu auditorului**, expertului contabil, contabilului autorizat, cenzorului sau persoanei care îi acordă consultanță fiscală, financiară, de afaceri sau contabilă.

În ceea ce privește tranzacțiile suspecte, în situația în care, din verificările realizate cu privire la activitățile clienților proprii pe parcursul misiunilor desfășurate, rezultă indicatori de suspiciune conform art. 6 din lege, **auditorii financiari au obligația transmiterii unui raport de tranzacții suspecte.**

Raportarea tranzacțiilor cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, nu exclude și raportarea acestora ca tranzacții suspecte, dacă există indicatori de suspiciune, conform art. 6 din lege.

3. Desemnarea persoanelor responsabile

În conformitate cu art. 23 alin.1 din Legea 129/2019, auditorii financiari ca entități raportoare au obligația de a desemna una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea Legii, cu detalierea concretă a atribuțiilor și responsabilităților încredințate în acest scop, cu aprobarea conducerii firmei de audit. **Documentele întocmite în acest sens se înregistrează în evidențele proprii și se păstrează la sediul entității.** Menționăm faptul că s-a eliminat obligația de a mai transmite ONPCSB documentele mai sus menționate.

Conform, precum și art. 7 din Normele de aplicare a prevederilor Legii „**persoanele fizice și persoanele fizice autorizate care au calitatea de entitate reglementată nu au obligația de a desemna una sau mai multe persoane conform art. 23 alin. 4 din Legea 129/2019**”.

Astfel, **auditorii financiari persoane fizice sau persoane fizice autorizate nu au obligația de a desemna una sau mai multe persoane cu responsabilități în aplicarea legii, dar au toate celelalte obligații** prevăzute în Legea nr. 129/2019 și, de asemenea, au acces direct și în timp util la datele și informațiile relevante necesare îndeplinirii obligațiilor prevăzute de prezenta lege.

În situația în care unii dintre clienții auditorilor financiari sunt ei înșiși entități raportoare și au obligația desemnării uneia sau mai multor persoane cu responsabilități în aplicarea Legii, prevăzută la art. 23 alin. (1) din Legea nr. 129/2019, **trebuie îndeplinită de însăși entitatea căreia îi revine respectiva obligație și nu de către auditorul financiar.**

4. Politici și norme și sistemul adecvat de gestionare a riscurilor

Auditorii financiari, în calitate de entități raportoare, trebuie să dispună de sisteme adecvate de gestionare a riscurilor, inclusiv de proceduri bazate pe evaluarea riscurilor. **Politicele și normele interne (inclusiv sistemul adecvat de administrare a riscurilor)** trebuie să cuprindă:

- proceduri privind evaluarea riscurilor;
- proceduri de cunoaștere a clientelei;
- orice alte **norme interne (Regulamente interne)** prin care se asigură transpunerea în practică a Legii nr. 129/2019, cu luarea în considerare a specificului activității entității raportoare și a particularităților persoanelor cu care aceasta interacționează în derularea activității.

Termenul legal de elaborare a procedurilor – de la data intrării în vigoare a legii.

Constituie contravenție neelaborarea acestor politici și norme interne la nivelul firmelor de audit și auditorilor financiari, în conformitate cu volumul și natura activității desfășurate.

Conform art. 24 alin.1 din Legea nr. 129/2019 și cap. III (secțiunea a 2-a, a 5-a și a 7-a) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr.129/2019, pachetul de **politici și norme interne, mecanismele de control intern și procedurile de administrare a riscurilor includ cel puțin următoarele elemente:**

- măsuri aplicabile în materie de **cunoaștere a clientelei;**

- măsuri aplicabile în materie de **raportare, păstrare a evidențelor și a tuturor documentelor** conform cerințelor din prezenta lege și de furnizare promptă a datelor la solicitarea autorităților competente.

Termenul de păstrare a documentelor și informațiilor obținute – în format letric sau electronic este de 5 ani de la data încetării relației de afaceri cu clientul, plus 5 ani conform perioadei indicate de autoritățile competente unde este cazul

- măsuri aplicabile în materie de **control intern**, evaluare și gestionare a riscurilor, managementul de conformitate și comunicare;
- măsuri aplicabile în materie de **protecție a personalului propriu** implicat în procesul de aplicare a acestor politici, împotriva oricăror amenințări ori acțiuni ostile sau discriminatorii;
- **instruirea** și evaluarea periodică a angajaților;
- în funcție de dimensiunea și natura activității, entitățile raportoare au obligația **de a asigura o funcție de audit independent** în scopul testării politicilor, normelor interne, mecanismelor și procedurilor de administrare a riscurilor. (ex: bănci, instituții financiare).

5. Măsuri de cunoaștere a clienței

Auditorii financiari, în calitate de entități raportoare, sunt obligați să aplice măsurile standard de cunoaștere a clienței tuturor clienților, iar prin excepție, proportional cu gradul de risc asociat fiecărui client, aplică măsuri simplificate sau măsuri suplimentare, care să permită:

a) **identificarea clientului și verificarea identității acestuia pe baza documentelor**, datelor sau informațiilor obținute din surse credibile și independente, inclusiv prin mijloacele de identificare electronică prevăzute de Regulamentul (UE) nr. [910/2014](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei [1999/93/CE](#);

b) **identificarea beneficiarului real** și adoptarea de măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea acestuia, astfel încât entitatea raportoare să se asigure că a identificat beneficiarul real, inclusiv în ceea ce privește persoanele juridice, fiduciile, societățile, asociațiile, fundațiile și entitățile fără personalitate juridică similare, precum și pentru a înțelege structura de proprietate și de control a clientului;

c) **evaluarea privind scopul și natura relației de afaceri** și, dacă este necesar, obținerea de informații suplimentare despre acestea;

d) **realizarea monitorizării continue a relației de afaceri**, inclusiv prin examinarea tranzacțiilor încheiate pe toată durata relației respective, pentru ca entitatea raportoare să se asigure că tranzacțiile realizate sunt conforme cu informațiile deținute referitoare la client, la profilul activității și la profilul riscului, inclusiv, după caz, la sursa fondurilor, precum și că documentele, datele sau informațiile deținute sunt actualizate și relevante.

Auditorii financiari trebuie să aplice măsurile de cunoaștere a clienței atât **clienților noi, cât și clienților existenți**, în funcție de risc, inclusiv atunci când circumstanțele relevante privind clientul se schimbă.

Pe baza raționamentului profesional, auditorii financiari evaluează Matricea de risc și pot aplica **măsuri simplificate și/sau suplimentare**.

- Auditorii financiari au obligația de a verifica informațiile primite de la client, prin coroborarea cu alte surse independente ori de câte ori raționamentul profesional o cere;
- În cadrul procesului de analiza a riscurilor, încadrarea într-un grad de risc se realizează prin evaluarea tuturor factorilor de risc relevanți, potrivit art. 11 alin. 6, art. 16 alin. 2 și art. 17 alin.14 din Legea nr. 129/2019 și luând în considerare cel puțin următorii factori caracteristici:
 1. Factori de risc privind clienții;
 2. Factori de risc privind produsele, serviciile, tranzacțiile sau canalele de distribuție;
 3. Factori de risc geografici.
- Entitățile raportoare sunt obligate să aplice în plus față de **măsurile standard de cunoaștere a clientelei, măsuri suplimentare** în toate situațiile în care prin natura lor **pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului**, inclusiv în următoarele situații:

- țări care **nu aplică** sau aplică insuficient **standardele AML** sau care sunt cunoscute la nivel internațional ca fiind țări necooperante,
- **persoanele expuse public** sau cu clienți ai căror beneficiari reali sunt persoanele expuse public,
- **circumstanțe neobișnuite**,
- zone **geografice cu risc ridicat, vezi:**

<http://www.onpcsb.ro/sanctiuni-internationale-onpcsb/sanctiuni-internationale>

<http://www.onpcsb.ro/pdf/Decision%2013412019,%20Combat%20terrorism.pdf>

- tranzacții cu **mult numerar**,
- **acționari** aparenti sau cu **acțiuni la purtător**, **structura acționariatului neobișnuită** sau excesiv de complexă.

6. Obligația clasificării clienților

Auditorii financiari în calitate de entități raportoare, în vederea aplicării măsurilor de cunoaștere a clientelei, au obligația de a efectua o **clasificare a clienților** pe categorii de risc:

- Grad de risc redus;
- Grad de risc mediu;
- Grad de risc mare.

Conform Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr.129/2019, auditorii financiari au obligația să demonstreze, pe baza evaluării efectuate în baza factorilor de risc identificați, că măsurile de cunoaștere a clientelei au fost aplicate **proporțional cu categoria de risc** în care a fost încadrat fiecare client în parte.

7. Declarația cu privire la beneficiarul real

Având în vedere prevederile, art. 19 alin. 1 din Lege, toate persoanele juridice de drept privat și fiduciile înregistrate pe teritoriul României, sunt obligate să obțină și să dețină informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la beneficiarul lor real, inclusiv cu privire la modalitatea prin care se concretizează această calitate, și să le pună la dispoziția organelor de control și a autorităților de supraveghere, la solicitarea acestora (conform art.19 alin.1 din Lege). **Astfel, auditorii financiari au obligația de a depune declarația privind beneficiarul lor real.**

Declarația privind beneficiarul real **NU se depune la ONPCSB, ci aceasta se depune, conform prevederilor art. 19 alin.(5) din Legea nr. 129/2019:**

- la Oficiul National al Registrului Comerțului, pentru persoanele juridice supuse obligatiei de înregistrare în Registrul Comerțului, cu excepția celor prevăzute la art. 56 alin. 1 din Lege; Declarația poate fi data în fața reprezentantului oficiului registrului comerțului sau se poate depune în formă autentică, personal sau prin reprezentant.

- la Ministerul Justiției, pentru asociații și fundații;

- la Agentia Națională de Administrare Fiscală, în cazul fiduciilor sau construcțiilor juridice similare acestora.

Potrivit dispozițiilor art. 20 din Lege, organizarea și funcționarea registrelor prevăzute la art. 19 alin. (5) se reglementează prin acte emise de autoritățile care le gestionează.

Termenul de depunere: 15 zile de la aprobarea situațiilor financiare anuale sau ori de câte ori intervin modificări, în termen de 15 zile de la data la care a survenit această modificare

ALTE INFORMAȚII UTILE:

***Etapile obținerii unui cont în Sistemul Electronic de Transmisie Date (SETD):**

- Accesarea Sistemul Electronic de Transmisie Date (SETD) la adresa <https://raportare.onpcsb.ro>;
- Completarea datelor în pagina de înregistrare;
- Tipărirea solicitării de alocare a contului de utilizator – pag. 1 din formularul generat, semnarea și stampilarea documentului;
- Transmiterea la ONPCSB a formularului semnat și ștampilat, în original prin poștă, curier sau e-mail;
- Comunicarea de către ONPCSB a parolei de acces prin e-mail.

****Precizări ale ONPCSB cu privire la completarea rubricilor pentru obținerea contului pentru raportari on-line, in Sistemul Electronic de Transmisie Date, de către entitățile raportoare - profesii liberale:**

1. Persoanele fizice - profesie liberală selectează din listă, la rubrica Tipul entității, opțiunea Persoană fizică.

2. Persoanele fizice autorizate - profesie liberală selectează din listă, la rubrica Tipul entității opțiunea Persoana juridică; la rubrica Forma de organizare, selectează opțiunea Persoana fizică autorizată; la rubrica Categorie, alege tipul de activitate desfășurată.

3. Alte entități raportoare - profesie liberală (de exemplu: cabinete individuale, birouri individuale, societăți civile, etc.) selectează din listă, la rubrica Tipul entității, opțiunea Persoana juridică; la rubrica CAEN, selectează opțiunea Fără cod CAEN.

Echipa CAFR